

Anna Kisielewska

"Architektura, urbanistyka, budownictwo" - wystawa w Krakowie

Ochrona Zabytków 28/3-4 (110-111), 274

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W dniach 9.I.—9.II.1975 r. czynna była w krakowskim pawilonie BWA wystawa dorobku architektonicznego biur projektowych, działających na terenie miasta w okresie powojennego trzydziestolecia PRL, zatytułowana *Architektura, Urbanistyka, Budownictwo*. Wystawie patronował Komitet Wojewódzki PZPR w Krakowie, a jej organizatorami były: Komisja Porozumienia Biur Projektowych przy KW PZPR, Stowarzyszenie Architektów Polskich (oddział krakowski) i Biuro Wystaw Artystycznych. Zestawy tematów zaproponowane zostały przez poszczególne biura projektowe i podlegały akceptacji komisji kwalifikacyjnej Zarządu Oddziału SARP-u w Krakowie. Za realizację całości ekspozycji przyjęło odpowiedzialność Miejskie Biuro Projektowe.

Wystawę pod względem tematyki podzielono na następujące zagadnienia szczegółowe: urbanistyka, budownictwo mieszkaniowe, konserwacja zabytków, szkolnictwo wyższe i instytuty naukowe, budownictwo przemysłowe, budownictwo wiejskie, budownictwo służby zdrowia, sport, turystyka, rekreacja, budownictwo ogólne, obiekty inżynierskie, eksport zagraniczny.

W dziale wystawy poświęconym konserwacji zabytków zaprezentowano 50 tematów, opracowanych przez 8 biur projektowych w następujących ilościach: PKZ, Oddział w Krakowie — 14 prac, Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu — 13 prac, Miejskie Biuro Projektowe — 6, Politechnika Krakowska — Zakład Konstrukcji Budowlanych — 5, Politechnika Krakowska — Instytut Historii Architektury — 8, Politechnika Krakowska — Zespół

Historii Architektury Powszechnej — 8, Politechnika Krakowska — Zakład Projektowania Budownictwa Użyteczności Publicznej — 1, Centralny Ośrodek Badań Projektowych Konstrukcji Metalowych „Mostostal”, Oddział Kraków — 2 prace.

W obrębie przedstawionych przez poszczególne biura tematów podjętych do opracowania daje się zauważyć pewną specjalizację. PKZ pokazały głównie projekty konserwatorsko-konstrukcyjne i branżowe poszczególnych obiektów zabytkowych na terenie Krakowa i województwa oraz koncepcję architektoniczno-konserwatorskiej renowacji zespołu budynków przy ul. Kanoniczej; wszystkie opracowania (z wyjątkiem ostatniego) zostały zrealizowane w okresie trzydziestolecia; Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu — opracowania i projekty konserwatorsko-techniczne (prace studialne, badawcze, konserwatorskie) dotyczące zespołu wawelskiego oraz projekty konstrukcyjne i zagospodarowania otoczenia zabytkowych zamków (Rabsztyn, Niedzica, Pieskowa Skała, Baranów, Wiśnicz, Krzyżtopór); wszystkie projekty zostały zrealizowane, z wyjątkiem dwóch ostatnich, będących w trakcie realizacji; Miejskie Biuro Projektowe — opracowania kompleksowe tzw. bloków miejskich, jak również projekty poszczególnych obiektów zabytkowych (np. Barbakan, Brama Floriańska, Pałac Ślubów) oraz projekty konstrukcyjne do wymienionych obiektów; wszystkie obiekty zrealizowane; „Mostostal”, jako działalność uboczną, przedstawił dwa projekty konstrukcji stalowych w zastosowaniu do obiektów zabytkowych (most zamkowy w Lidzbarku Warmińskim przez fosę zamkową i konstrukcja

stalowa dachu tzw. Kmitówki w zamku w Wiśniczu); obydwa projekty zrealizowane.

Ogólnie oceniając, krakowska wystawa ukazała rozmiar i zakres problematyki projektowej dotyczącej trudnych zagadnień badawczych, konserwatorskich i wykonawczych związanych z zabytkami. Niewątpliwie korzystnie wypadły materiały projektowe przedstawione przez PKZ i Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu; plansze nie tylko były starannie wykonane, ale także zopatrzone w podstawowe informacje dotyczące zarówno historii zabytków, faz realizacji poszczególnych projektów, jak również terminu ukończenia całości prac konserwatorskich i aktualnego przeznaczenia obiektów. Wystawę poprzedziło wydanie plakatu według projektu Jacka Budyma oraz katalogu, do którego można mieć sporo zastrzeżeń, wśród których przede wszystkim należy wymienić fakt nieoprowadzenia katalogu żadnym wstępem oceniającym dorobek krakowskiej architektury, brak indeksów nazw instytucji i nazwisk projektantów. Ponadto w katalogu nie zamieszczono w ogóle ilustracji. A była to wspaniała okazja do pełnego wykorzystania materiału z trzydziestolecia.

Na zakończenie dodajmy, że w dyskusji, jaka odbyła się po zamknięciu wystawy, postulowano między innymi konieczność racjonalnego wykorzystania zgromadzonego materiału poprzez umieszczenie go w tak koniecznym dla regionu krakowskiego — muzeum architektury, które do tej pory nie zostało powołane, pomimo licznych postulatów kierowanych pod adresem SARP-u i władz wojewódzkich.

Anna Kisielewska

„REWALORYZACJA MIAST ZABYTKOWYCH NA POMORZU ZACHODNIM” — SESJA W SZCZECINIE

W dniach 25—27 kwietnia 1975 r. odbyła się w Szczecinie sesja naukowa pt. *Rewaloryzacja miast zabytkowych na Pomorzu Zachodnim* zorganizowana przez Instytut Architektury i Planowania Przestrzennego Politechniki Szczecińskiej, połączona z wystawą prac seminaryjnych i dyplomowych studentów wydziałów architektury politechnik w Gdańsku, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu. Celem tej sesji była nie tylko prezentacja problematyki konserwatorskiej miast Pomorza Zachodniego, ale również dyskusja nad istotnymi

sprawami nauczania studentów architektury przedmiotów z zakresu ochrony i konserwacji zabytkowych zespołów przestrzennych.

Obrazy otworzył prof. dr arch. Piotr Zaremba, dyrektor Instytutu, inicjator powstania Wydziału Architektury w Szczecinie oraz pierwszy prezydent m. Szczecina po drugiej wojnie światowej. Miało to niemal symboliczne znaczenie w roku XXX-lecia PRL, że w odbudowanym i tętniącym życiem mieście inaugurował obrady człowiek, który z pełnym poświęceniem przed równo trzydziestu laty przyjechał

na gruzi oswobodzonego miasta, aby budować go niemal od podstaw.

W czasie trwania sesji wygłoszono następujące referaty:

Z. Radacki: *Przemiany urbanistyczne miast Pomorza Zachodniego na przestrzeni dziejów*;

H. Orlińska: *Perspektywy rozwoju osadnictwa na terenie woj. szczecińskiego na tle aglomeracji szczecińsko-świnoujskiej*;

S. Latour: *Problemy rewaloryzacji zabytkowych zespołów miejskich na Pomorzu Zachodnim*;